

Zorginstituut Nederland

> Retouradres Postbus 320, 1110 AH Diemen

Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ)

Postbus 291
3700 AG ZEIST

Zorginstituut Nederland
Zorg

Willem Dudokhof 1
1112 ZA Diemen
Postbus 320
1110 AH Diemen
www.zorginstituutnederland.nl
info@zinl.nl

T +31 (0)20 797 85 55

Datum 22 april 2024
Betreft Definitief advies als bedoeld in artikel 114 van de
Zorgverzekeringswet
Geschil over vergoeding van geestelijke gezondheidszorg als bedoeld
in de zorgverzekering ONVZ Vrije Keuze Basisverzekering

Zaaknummer
2023051843

Onze referentie
2024016146

Uw referentie
202302949

Uw brief van
9 april 2024

Geachte

Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) heeft het verslag van de hoorzitting en de aanvullende stukken ontvangen.

Uit het verslag en de aanvullende stukken komen geen feiten of omstandigheden naar voren die het Zorginstituut aanleiding geven het voorlopig advies te herzien. U kunt het voorlopig advies als definitief beschouwen.

Ter verduidelijking van het voorlopig advies merkt het Zorginstituut het volgende op. Het Zorginstituut kan niet bepalen of de MATE voorafgaand aan de start van de behandeling van verzoeker heeft plaatsgevonden. De conclusie van het voorlopig advies luidt dat *als* de MATE niet voorafgaand heeft plaatsgevonden, de zorg niet voldoet aan de stand van wetenschap en praktijk. Of de behandeling voldoet aan de stand van de wetenschap en praktijk is overigens niet door verweerder ter discussie gesteld.

Hoogachtend,

Manager Geestelijke gezondheidszorg & Sociaal domein

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 12 december 2023 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoeker en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van klinische verslavingszorg bij Affect2U in België.

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op geestelijke gezondheidszorg omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoeker aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoeker op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Er is een BIG-geregistreerde medisch adviseur betrokken bij de beoordeling van het geschil. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoeker

Verzoeker heeft zich voor zijn verslavingsproblematiek, terugval in gebruik van middelen (cocaine en alcohol) en gokken, gewend tot Affect2U in België. Dit is een behandelcentrum voor verslaving en/of trauma. Verzoeker is in 2019 reeds onder behandeling geweest voor zijn verslavingsproblematiek bij Affect2U. Deze behandeling is destijds vergoed vanuit de basisverzekering, omdat het volgens verweerder om een ambulante behandeling zou zijn gegaan, waarvoor geen voorafgaande toestemming nodig was. In verband met terugval van zijn verslaving heeft verzoeker zich in mei 2022 wederom gewend tot dit behandelcentrum. In dit geval gaat het om een klinische opname.

Uit het dossier blijkt dat verzoeker op 7 mei 2022 contact heeft opgenomen met Affect2U, waar hij nog diezelfde dag terecht kon. Er is een MATE opgesteld, gedateerd 8 mei 2022. De huisarts schrijft op 9 mei 2022 (na het weekend) een verwijsbrief voor behandeling door Affect2U. De behandeling bestond uit een programma van acht weken, 'The Journey Inwards', welke heeft plaatsgevonden van 16 mei 2022 tot en met 24 juli 2022.

Verweerder weigert de behandeling te vergoeden, omdat verzoeker geen voorafgaande toestemming heeft gevraagd voor een klinische opname in het buitenland, hetgeen volgens de polisvoorwaarden een vereiste is. In de situatie van verzoeker is bovendien niet aannemelijk gemaakt dat sprake is geweest van spoedeisende zorg. Ook de MATE lijkt niet voorafgaand aan de opname te zijn afgenomen.

Verweerder trekt de datum 8 mei 2022 waarop de MATE zou zijn afgenomen in twijfel. Verweerder baseert zich hierbij op het feit dat de moeder van verzoeker, na herhaaldelijk verzoek, op 2 augustus 2022 laat weten dat er geen MATE-verslag is. In de door de klinisch psychologe van Affect2U bij verweerder ingediende (ongedateerde) 'aanvraag tot terugbetaling/tussenkost van therapie' wordt de voorgaande behandeling in 2019 beschreven (aanmeldsituatie, anamnese, indicatiestelling en behandelprogramma) en vervolgens de behandeling in 2022. Onder het kopje 'Diagnostiek' staat:

*"Er is geen diagnostiek afgenomen, geen indicatiestelling"
"ACE score 4".*

Verweerder zou op 17 oktober 2022 een e-mailbericht hebben ontvangen waarin staat *"MATE met JUISTE datum"*. Verweerder kan niet nagaan of dit verslag ook daadwerkelijk op 8 mei 2022 is opgesteld.

Volgens de vertegenwoordiger van verzoeker is geen voorafgaande toestemming voor de klinische opname in het buitenland gevraagd, omdat sprake was van spoedeisende zorg. De MATE zou wel voorafgaand aan de behandeling zijn afgenomen.

Juridisch kader

Adviestaak Zorginstituut

De vragen of voorafgaande toestemming benodigd was of dat sprake was van spoedeisende zorg vallen buiten de adviestaak van het Zorginstituut. Gelet op voornoemd artikel 114, derde lid Zvw adviseert het Zorginstituut over geschillen die betrekking hebben op de te verzekeren prestaties, zoals vermeld in artikel 11 Zvw. Het Zorginstituut kan daarom geen advies geven over het eventueel ontbreken van voorafgaande toestemming of beoordelen of sprake was van spoedeisende zorg.

Aanspraak

Op grond van artikel 2.4, lid 1, van het Besluit zorgverzekering (Bzv) omvat geneeskundige zorg, zorg zoals onder meer medisch specialisten en klinisch psychologen die plegen te bieden. Verder geldt dat de zorg moet voldoen aan de stand van de wetenschap en praktijk.¹ Het criterium bepaalt of een specifieke behandeling behoort tot het verzekerde pakket. Nadat is vastgesteld dat een behandeling als een verzekerde prestatie is aan te merken, dient te worden vastgesteld of een individuele verzekerde naar inhoud en omvang redelijkerwijs is aangewezen op de prestatie.² Dit betekent dat er een koppeling moet zijn tussen de zorgbehoefte (medische indicatie) en de zorg die geleverd wordt. Het gaat derhalve om de vraag of in het individuele geval de verlangde zorg het aangewezen middel is om in het gezondheidstekort van de verzekerde te voorzien.

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

De vraag of het programma dat verzoeker heeft gevolgd, voldoet aan de stand van de wetenschap en praktijk wordt niet door verweerder ter discussie gesteld. Verder behoort het niet tot de adviestaak van het Zorginstituut om te beoordelen of voldaan wordt aan het toestemmingsvereiste, zoals opgenomen

---

¹ Art. 2.1 lid 2 Bzv

² Art. 2.1 lid 3 Bzv

in de polisvoorwaarden van verweerder, of te beoordelen of sprake is van spoedeisende zorg. Verweerder heeft echter ook aangegeven dat de MATE niet voorafgaand aan de opname is afgenomen. Het Zorginstituut merkt hierover het volgende op.

In het rapport 'Verslavingszorg in beeld; alcohol & drugs'³ heeft het Zorginstituut het standpunt ingenomen dat bij de diagnostiek en het bepalen van de behandelintensiteit bij verslavingszorg een screeningsinstrument zoals de MATE of EuropASI dient te worden afgenomen. Bij verslavingszorg zonder voorafgaande triage is het risico op zowel onder- als overbehandeling groot en daarmee op ongepast gebruik van zorg. Het is dan niet goed mogelijk vast te stellen of een verzekerde redelijkerwijs is aangewezen op de uitgevoerde behandeling.

Over het gebruik van gestandaardiseerde vragenlijsten voor diagnostiek stelt de Zorgstandaard Alcohol⁴ het volgende: *"Alle richtlijnen in de gespecialiseerde ggz op het gebied van verslaving benadrukken het belang van het gebruik van gestandaardiseerde vragenlijsten voor diagnostiek. Zowel de EuropASI als de MATE (Meten van Addicties voor Triage en Evaluatie) kennen psychometrische tekortkomingen. Het gebruik van deze semigestructureerde interviews blijft echter te prefereren boven niet-gestructureerde diagnostiek en indicatiestelling."*

De Zorgstandaard Drugs (niet-opioïden)⁵ beveelt het gebruik van gestructureerde instrumenten aan bij het in kaart brengen van de kenmerken, problematiek en hulpbehoefte van de patiënt. Daarnaast wordt in deze richtlijn gesteld dat een klinische opname voor detoxificatie of vervolgbehandeling, wanneer noodzakelijk, zo kort mogelijk dient te zijn. De patiënt dient zoveel mogelijk in zijn eigen leefomgeving behandeld te worden, om te kunnen leren omgaan met zucht en andere risicosituaties.

Behandeling voldoet niet aan stand van de wetenschap en praktijk

Uit de e-mailgeschiedenis en de aanvraag tot terugbetaling van Affect2U lijkt te kunnen worden opgemaakt dat het screeningsformulier MATE pas in een later stadium, na afronding van de behandeling, is ingevuld. Als dat inderdaad het geval is, dan schiet het zijn doel voorbij, namelijk het bepalen van de behandelintensiteit. Diagnostiek en het bepalen van de behandelintensiteit zonder voorafgaande triage (met een screeningsinstrument zoals de MATE of EuropASI) is niet overeenkomstig de geldende richtlijnen en voldoet daarmee niet aan de stand van de wetenschap en praktijk. Diagnostiek en behandeling kunnen dan niet ten laste van de basisverzekering worden gebracht.

³ Zorginstituut Nederland, Verslavingszorg in beeld - alcohol en drugs, 16 oktober 2014. Te raadplegen via: <https://www.zorginstituutnederland.nl/publicaties/rapport/2014/10/16/verslavingszorg-in-beeld-alcohol-en-drugs>

⁴ Zorgstandaard Alcohol, Problematisch alcoholgebruik en alcoholverslaving. Te raadplegen via: <https://www.ggzstandaarden.nl/zorgstandaarden/problematisch-alcoholgebruik-en-alcoholverslaving/introductie>

⁵ Zorgstandaard Drugs, niet opioïden. Te raadplegen via: https://www.ggzstandaarden.nl/uploads/pdf/project/project_ec6958f7-6a31-4183-be19-2d8ad4dc11c5_stoornissen-in-het-gebruik-van-cannabis-cocaine-amfetamine-ecstasy-qhb-en-benzodiazepines_authorized-at_26-02-2018.pdf

Conclusie

De zorg in geschil voldoet niet aan de stand van de wetenschap en praktijk indien voorafgaand aan de klinische opname geen triage heeft plaatsgevonden met een screeningsinstrument als de MATE. Op basis van de beschikbare informatie in het dossier kan het Zorginstituut niet beoordelen of de MATE voorafgaand aan de opname van verzoeker is afgenomen. Het is verder niet aan het Zorginstituut om te beoordelen of is voldaan aan de toepasselijke polisvoorwaarden.

Het advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

Klinische verslavingszorg bij Affect2U in België zonder voorafgaande triage maakt geen onderdeel uit van het basispakket.